

det, kom vi sandelig langt frem. Det kunne vi ikke gaa til. Derimod var det maaske meget hensigtsmæssigt, at det ærede Medlem varskoede den danske Fabrik, som er i Opkomst, om ikke at sætte for stor Tillid til at beholde den samme Toldbeskyttelse i Fremtiden, som nu eksisterer. Det kan være meget praktisk, at denne Advarsel er kommen frem, men paa den anden Side kunde vi glæde os over, at der opstaar en dansk Fabrik, som bliver i Stand til at levere de danske Mejerier Maskiner i Stedet for, at de skulle have dem fra Udlandet.

Da ikke flere begærede Ordet, sluttedes Forhandlingen.

Lovforslaget (se Tillæg C.)

vedtoges enstemmig med 44 Stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet Konseilspræsidiat.

Den følgende Sag paa Dagsordenen var:

Tredje Behandling af Forslag til Lov om Erhvervelse og Fortabelse af Indfødsret.

(Anden Behandling findes i Tidenden, Sp. 1371 fg.)

Der var intet Ændringsforslag stillet.

Sagen som Helhed sattes under Forhandling.

Raben: Før dette Lovforslag vedtages af det høje Ting, vil jeg tillade mig at gøre nogle faa Bemærkninger. Det er ikke min Hensigt derved at berede Lovforslagets endelige Vedtagelse nogen som helst Vanskelighed; det lader sig i øvrigt heller ikke gøre paa dette fremskredne Stadium af Lovforslagets Behandling. Jeg kan ogsaa godt indse, at skulle vi nærme os de andre omliggende Staters Lovgivning paa dette Omraade, maa vi bygge Indfødsretten paa Afstamningen og ikke paa Fødestedet; men naar jeg nu har taget Ordet, saa er det, fordi jeg har bragt i Erfaring, at Bestemmelserne i Lovforslaget have vakt stor Betænkelighed i de Kommuner, som ligge nede ved Grænsen mellem Nørre- og Sønderjylland. Man frygter for, at Udgifterne til Fattigvæsenet, der allerede nu

paa Grund af de ejendommelige Forhold dernede i Grænsesognene ere meget betydelige, ville stige i en foruroligende Grad. Efter nu i de sidste Dage at have modtaget Meddelelser fra Sogneraadene dernede og efter nærmere Overvejelse siden er det gaaet op for mig, at disse Betænkeligheder ikke ere ubegrundede. Den danske Befolkning i Nordslesvig sætter stor Pris paa at faa danske Tjenestefolk og søger særlig disse i Sognene langs Grænsen. De nordslesvigske Jordbrugere ere paa Grund af, at Landbrugets Produkter ere beskyttede af høje Toldsatser, i økonomisk Henseende langt gunstigere stillede end Gaardejerne Nord for Grænsen og kunne give højere Løn end Jordbrugerne Nord for Grænsen. Dette bevirker, at en Mængde unge Mænd af Arbejdsklassen, særlig fra Grænsesognene, søge Tjeneste og Erhverv Syd for Grænsen. Nu paabyder jo vor Lovgivning, at Sogneraadene til saadanne unge Mænd, der udvandre til den anden Side af Grænsen, skulle udstede Hjemstedsbeviser, hvorved de forpligte sig til i Trangstilfælde at modtage Ihændehaveren til Forsørgelse med Hustru og umyndige Børn. Hidtil have Kommunerne jo saa i paakommende Tilfælde dog kun skullet modtage Besidderen af Hjemstedsbeviset med Hustru og umyndige Børn, men nu skal, henset til § 1 i Lovforslaget, vedkommende Kommune jo ogsaa i Trangstilfælde modtage disse Udvandrerens myndige Børn med Familie, for saa vidt de vedkommende opfylde Betingelserne i Lovforslagets § 7, altsaa vedblivende reservere sig den danske Indfødsret. Dette ville mange vistnok gøre af Hensyn til vor humane Alderdomsunderstøttelseslov. Understøttelsesloven hos os er jo langt humanere og langt gunstigere for ældre Arbejdere, end den er paa den anden Side Grænsen. Der træder den f. Eks. først i Kraft ved 65 Aars Alderen, og de vedkommende have hele Tiden maattet bidrage noget fra den unge Alder for at faa Del i en Alderdomsforsørgelse. Vi kunne altsaa vente, at vistnok mange af Hensyn hertil ville komme tilbage til deres Fædres Land som halvt eller helt udslidte Arbejdere. Det vil vistnok i Tidens Løb kunne medføre betydelige Udgifter for vedkommende Kommuner foruden større Ulemper af anden Natur. Disse Børn af danske udvandrede Fædre ere jo helt fremmede for Befolkningen i Kongeriget, de ere fremmede for vor Lovgivning, og de ere fremmede for vort Skriftsprog, idet de hovedsagelig kun lære Tysk i Skolerne. I